

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hónapra . . . 1 forint 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Röklán sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyitlári cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Dreyfust újra elítélték.

Az egy hónap óta tartó izgalmas tárgyalás a rennes-i haditörvényszék előtt véget ért, a bírák meghozták ítéletüket. Feszült érdeklődéssel lesté a világ ezt az ítéletet, nem annyira azért a szerencsétlen emberért, a ki e pör központja, hanem azért, mivel az óriási sajtókampanynak és az ez ügyben szervezett agitációnak sikerült a Dreyfus-ügyet Franciaország ez idő szerint való legtöbb politikai kérdésévé tenni.

A Dreyfus-ügyben tehát ismét meghozatott az ítélet. A bíróság pedig újból bünyösnek mondja ki Dreyfust. Ezuttal nem titkos okiratok felhasználásával ítélték ki a bírák, a tárgyalás is teljes nyilvánossággal, óriási közönség jelenléte és ellenőrzése mellett folyt le, nem kímélték senkit, a diszkreció lepleit nem borították rá sem a magánélet gyarlóságaira, sőt nagyon is föllebbentették ezt a leplet.

Hogy a katonai bírák a közvélemény nyomása alatt ítélték ki volna, azt komolyan nem lehet állítani, mert hiszen a nyomás mindkét irányban egyenlően erős volt.

Dreyfust bünyösnek nyilvánították. A kik a pörújratástól azt várták, hogy az a szerencsétlen tüzérkapitány felmentésével fog végződni, csalódtak. A rehabilitáció nem következett be ezuttal sem.

Vajjon igazságos-e az ítélet, vagy sem? Ki tud erre felelni? Mi nem látjuk az aktákat, nem láttuk a borderót és a többi állítólagos hamisítványokat. Nem voltunk tanúi a rennes-i tárgyalásnak sem, nincs módunk ellenőrizni a világ minden részébe szétárvírozott tudósítások megbízhatóságát, nem tudjuk, mennyi azokban, az igazság és mennyi az irányzatosság. Mindezt nem tudjuk, tehát nem is vagyunk illetékesek, nem vagyunk képesek arra, hogy akár az öt év előtt, akár a most hozott hadbírósi ítélet fölött revíziót gyakoroljunk. Másoknak ugyilátszik ez a képesség a priori megadatott.

Ha Dreyfuss ártatlan ember, akkor az ő sorsa csakugyan mély részvétet gerjesztő, az ő szempontjából ugyszólván örjítő, noha nem pártatlan, sőt nem is nagy ritkaság. Csakhoggy éppen azt nem tudjuk mi távolállók, vajjon ártatlan-e hát, vagy sem. Csak impresszióink lehetnek, ilyenek vagy olyanok, s ez impresszióink mineműségét is nagyon befolyásolja az, hogy látjuk, milyen eszközökkel dolgozott különösen a revíziópárti sajtó az egész világon.

Ez a sajtó már előre meg volt győződve Dreyfuss ártatlanságáról, mielőtt a rennes-i tárgyalás megkezdődött volna. Ez a sajtó meg lesz győződve az ő ártatlanságáról ezután is.

Ha tisztán az első tárgyalás perrendtartási szabálytalanságai miatt kívánták volna a revíziót, akkor most már bele kellene nyugodniok a res judicatá-ba, mert hiszen azok az alaki sérelmek, melyeket a védők még elfognak panaszkodni, jobbára csak a jogszükségnek érdeklők, de nem szolgálhatnak agitációnak anyagául semmiféle pörben. A Dreyfuss pörében valószínűleg másképp lesz.

Nagyon valószínű, hogy Franciaország a rennes-i ítélet után sem fogja megnyerni azt a nyugalmat, melyre oly régóta szüksége van. Ez az ítélet úgy hat, mint egy kompromisszum, a mely mindkét félnek akar eleget tenni részben. Csakhoggy a revízionistáktól lehet majd kielégíteni ötven százalékkal. Most, hogy ötven százalékat elértek, mindenesetre a másik ötven százalékat is fogják követelni.

A mostani ítélet jóval enyhébb, mint az öt év előtti; tíz évi fogház sokkal kisebb büntetés, mint életfogytiglani deportáció a Csendes óceán egy távoli szigetén. Az emberi érzés szempontjából ennek mindenesetre örülni lehet, függetlenül a bünyöség kérdéséről.

Az ítélet.

Rennes, szept. 9.

Demange azzal keltett nagy hatást, a mikor fejtegette, hogy Walsin-Esterházy meghitt embere volt Henrynek és a mikor kitűdött, hogy Henry bizalmával visszaélt, nem volt más menekülése a büntetés elől csak az öngyilkosság.

Carrière kormánybiztos egyszerű közbeszólt Demange beszédébe, nevezetesen akkor, a mint Demange azt mondotta, hogy Dreyfus már csak azért sem írhatta a borderaut, mert hiszen lehetetlen volt nem tudnia, hogy nem fog a hadgyakorlatokra menni.

Itt a kormánybiztos közbevetett: — Boisdefre tábornok körlevélben szó volt arról, hogy kivételesen egynehányan elmehetnek a manőverekre.

Demange végül megrázón festette le az Ördög-szigeten töltött ötödfél év keserves szenvedéseit. Franciaország becsülete és a törvény szentsége nevében kérem önöket — folytatta Demange — hogy kérdezzék meg lelkiismeretüket, be van-e kétségtelemlen bizonyítva Dreyfusnak a bünyösége? Ha lelkiismeretük erre igennel felel, akkor, de csak akkor ítélik el Dreyfust. De ez lehetetlen. Önök vissza fogják adni Dreyfus hazájának, hőselkü hitvesének és szeretett gyermekeinek.

Dreyfus lelke nemes, tiszta és büszke. Lehet-e áruló az ilyen ember? Képes-e ha-

zája ellen gazságra? 1894-ben a hadi törvényszék bírái nem tudhattak mindent, azonban önök látták Esterházy írását. Istenhez fohászkodom, világosítsa meg az önök ítéletét, hogy könnyíthessenek lelkiismeretükön. Forró kívánsága ez az igazságszolgáltatás minden barátjának és Franciaország minden hű fiának. Nyugtassák meg Franciaország felízgatott kedélyét. Hazám és a hadsereg becsületének a nevében kérem önöket.

Az utolsó szavakat olyan meghatottsággal mondotta Demange, hogy hangja csak úgy rezget bele. Dreyfus zokogott és törülgette a szemét.

A védőbeszéd annyira magával ragadta a közönséget, hogy néhány pillanatig nem bírt felcsodálni, de aztán elementáris erővel tört ki a tetszés. A hallgatóság tapsolt, éljenzett és az elnök egy szóval sem intette esendre.

Demange kimerülten ült le a kezét szorított Laborival. Dreyfus ránézett a védőjére, némán intett köszönetet a fejével s hangosan mondotta, hogy a teremben mindenki hallotta:

— Ártatlan vagyok!

— Courage, Dreyfus! Courage! — kiáltották sokan a közönség soraiból.

Jouaust elnök nyugodtan bevárta, míg a közönség lecsöndesedik, — aztán intett Laborinak, hogy szólhat.

Labori föllállt s csakennyit mondott:

— Elnök ur, nem kívánok szólni!

— Van valami megjegyzése a vádlottnak? — kérdezte az elnök Dreyfustól.

Minden szem Dreyfusra volt irányozva. Föllállott, körülnézett s így szólott:

— Esküszöm, hogy ártatlan vagyok!

Esküszöm becsületes nevem tisztaságára, esküszöm feleségem, gyermekeim boldogságára, hogy ártatlan vagyok. Öt év óta iszonyu kínokat szenvedtem, bizom benne, hogy ma véget érnek szenvedéseim, (a haditörvényszék felé fordul) bizom az önök lojalitásában és igazságszeretében!

Erős, éreces hangon mondotta ezeket Dreyfus, aztán meghajtotta magát s leült. Az elnök kihirdette, hogy a haditörvényszék visszavonult ítélethozatalra s azért a tárgyalást felfüggeszti.

Dreyfust a csendőrszázados két csendőrrel a szomszéd terembe kísérté.

Dreyfus, mikor végigment a folyosón, haláláspádt volt s csak úgy támogett.

A teremben csak az újságírók maradtak. A közönség kitűdött. Leirhatatlan izgatottság közepett vitatkoztak mindenféle az ítéletről. A hangulathól következtetve, a mai tárgyalás közönségének legnagyobb része fölmentést várt.

Négy óra tájban egy század gyalogság vonult be a liceum udvarára. A százados a szuronyt feltűzte a legénységgel.

Háromnegyed óra telt el lázas izgatottságban. Akkor felhangzott a százados vigyázz! vezényszava.

Az ítélethirdetés az udvaron ment végbe. Ugyanakkor a fogház cellájába belépett Dreyfushoz a fogházigazgató több szuronyos csendőrrel és felolvasta neki az ítéletet.

A tragédia be volt fejezve.

A szünet után a haditörvényszék a szokott formások között jelent meg ismét a teremben. A katonai bírák állva maradtak, Dreyfus nem volt a teremben.

Jouaust elnök minden bevezetés és megokolás nélkül kihirdette a hadbírósiág következő ítéletét:

A vádlott öt szavazattal kettő ellenében bünyösnek találtatott abban, hogy 1894. évben üzelmeket folytatott és egyetértésben volt egy idegen hatalommal vagy annak egyik ügynökével, hogy azt rábírra, hogy Franciaország ellen ellenséges cselekményekre vagy háborúra vállalkozzék, vagy hogy annak ehhez eszközöket nyújtson az áltál, hogy nekia **borderauban felsorolt jegyzékeket és okmányokat kiszolgáltattott.** Az ítélet hozzászól: „A többség enyhítő körülményeket fogadott el. Miután az elnök felolvasta a törvényszakaszokat, melyek a kiszabandó büntetést megállapítják, a haditörvényszék **Dreyfust öt szavazattal kettő ellenében tíz évi fogságra ítélte.** El az elítéltnék 24 órai határidő adatik arra, hogy **revízióval éljen.**”

Egy hang sem hallatszott. Visszafojtott lélekzettel hallgatta a közönség az ítéletet.

Jouaust elnök aztán meghajította magát és kifelé indult. Utána mentek a bírák.

A jelen voltak csöndesen vonultak ki a tereméből. Senki szem szolt, mintha temetés lett volna.

Az ítélethirdetés alatt Dreyfus a szomszédos kisebb teremben várakozott. Labori és Demange egyenesen hozzásiettek és közölték vele az ítéletet.

Dreyfus szó nélkül kezét szorított védőivel, pár pillanattal némán állott ott, majd a védőkhöz fordult:

— Ha feleségem jön, meg fogom vigasztalni!

Többet nem mondhatott, mert a csendőrszázados jelt adott s a két csendőrrel együtt visszakísérte a fogházba Dreyfust.

A liceum előtt a szokottnál nagyobb tömeg tolong, de nyugodtan viseli magát.

Este felé a városban itt-ott verekedés volt. Beszéltek, hogy Dreyfusné bámulatosan nyugodt volt, amikor meghallotta az ítéletet.

A városban általában az a vélemény, hogy Dreyfus kegyelmet fog kapni.

A Hentzi-ügy.

Kossuth Ferencz a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Ugy veszem észre, hogy abban a vitában, mely a Hentzi-ügy felett folyik, (a mely ügyre vonatkozólag én is több ízben nyilatkoztam), egyik iratomban foglalt némi kifejezésemet igit értelmezték bizonyos körökben, mintha én azt állítottam volna, hogy Széll Kálmán miniszterelnök nekem s általam a függetlenségi és 48-as

pártnak ígéreteket tett volna a Hentzi-emlékszobor leleplezésének módjára vonatkozólag.

Az igazságszeretet megköveteli, hogy ezt, a mi bizonyos fogék félreértés, ne hagyjam fönnforgni és pontosan megállapítsam azt, hogy miről tettem említést a „Magyarország”-ban megjelent és Nápolyból augusztus 20-án irt cikkemben.

Ebben a következő sorok olvashatók: Nem volt előre látható ez (az ünnepélyes leleplezés), mert a miniszterelnök biztositott minket, hogy egész csendben fog megtörténni az emlékszobor leleplezése.

Arra a nyilatkozatra gondoltam e sorokat írva, melyet Széll Kálmán miniszterelnök Hentaller tisztelet barátomnak tett és azért irtam úgy, hogy e nyilatkozat nekünk tétetett, mert Hentaller barátom az én elnöki tudommal és hozzájárulással készült az interpellációt megtenni és nekem, mint pártelnöknek, szóbelileg bejelentette az interpelláció elmaradásának okát és ebbe megnyugvásomat volt szives kérni.

A miniszterelnök tehát csak Hentaller barátom előtt tett nyilatkozatot s nem én előttem is; de a nyilatkozatról én is, mint pártelnök, tudomást vettem, mert a Hentzi ügy a legnagyobb mérvben egész pártunkat érdeklő ügy és az interpelláció is a párt nevében tétetett volna meg.

Külföldön létem s hazajöttöm utáni váratlan betegeskedésem folytán nem kísérlhettem figyelemmel azt, hogy az említett félreértés mennyire terjedt; de az igazságszeretet nevében kérem azon igen tisztelt lapokat, melyekben a félreértés szerepelt, hogy jelen helyreigazításomat legyenek szivesek közzétenni.

Kossuth Ferencz.

A fegyház,

mintahazai gyapjutermetelés ellensége.

Eddig a fegyházak csak az iparosokat rövidítették meg. Most ellenségeit szegődnek a juhtenyésztő gazdáknak is. A mit tesznek, vagy elnéznek, az alapiában véve egy egyszerű vállalkozói visszavétel, de következményeiben egy messze kiható s az újabb időben lendületet vett juhtenyésztés s illetve gyapjutermetelésünk nagymérvű veszélyeztetése az, a mi kezünkbe adja a tollat, felemelni tiltakozó szavunkat az ellen, hogy az erdélyi gyapju elismert jó hírneve s ennélfogva természetesen magasabb ára is a sokkal gyengébb s ezért olcsóbb lengyel gyapjuval lefontassék.

Az eset, melyről hírt veszünk, a következő:

A szamosújvári orsz. fegyintézet háziparabán kétségtelemlen a legelső helyet a gyapjufontóda és szövőde foglalja el. E gyapju feldolgozó műhelyben már régi idő óta kizárólagosan az elismert jószág, bár drágább erdélyi gyapju vásároltatott és dolgoztatott fel, úgy, hogy az innen kikerült gyapjuárak a legjobb keresletnek örvendettek, annyira, hogy — többet ne mondjunk — a magas kormány is összes halina szükségletét e műhelytől rendelte meg mindig.

Darrell Hester tapasztalatai.

Angolból fordította: AMICA.

IV.

(Folytatás.)

(11)

Carpenter ur el volt foglalva, hitelezőinek, Imrey és Janneker uraknak irt levelet. Tudatta velük a kilátásaiban levő változást, természetesen úgy beszélt a házasságáról, mintha az véglegesen el volna téve.

Máskülönben nem lett volna érdemes azt velük közölni. Elvégre is, az a következő két hét elteltik valahogy és nem lesz olyan hosszú, mert Dick a nagy áldozat megtevését arra az időre tűzte ki.

Darrell Hester mozdulatlanul ült a nyárfák alatt, úgy látszott, hogy a saját gondolataiba volt merülve. A kék tál tele volt, a zöld borsó héja egy mellette levő kosárba volt halmozva, de ő nem mozdult, ámbár a dolga be volt végezve.

— Lehetséges-e? — mondá magában. Visszanyertem-e a hallásomat, vagy az én eszem nincs helyén? Lehetséges-e, hogy van valaki a világon, a ki oly hitvány, oly aljas és oly kegyetlen legyen?

V.

— Miért nézel úgy reám? — kérde Hester, személt felemelve és a Magda merő nézésével találkoztva. Én nem tudom arczóról a gondolataidat leolvasni. Szemeid áthatlanok. Magda, fordítsd le nekem azokat.

De Cliffe kisasszony a fejét rázta.

— Elégj meg azzal, hogy nem értem, — válaszolá lejjebb hajolva és nagyon lassan és világosan beszéltve, hogy Darrell kisasszony minden szavát megérthesse. Ezt a

AZ „ELLENZÉK” TÁRGZÁJA

1899. Szeptember 11.

Az ékszer divatja.

— A férfiaknál. —

A divat még a köröm formájára, a czipő gomjának lapos vagy gömbölyű voltára is kiterjeszkedik. Nem csoda, ha a maga büvös, örökkön változó körébe vonja az ékszert is, nem a nőét, aki mindig tele van aggatva csillogó cicomával, hanem a férfút is, a kinek a sok lánc, gyűrű, tű, miegyébb éppenséggel nem illik. Indiánus kacikák viselnek csak sok ékszert vagy párisi rastaquouérek. Mégis, most ismét nagyban divatozik, hogy a férfiak sok és sokféle drágaságot, arany-, ezüstholtmit raknak magukra, nem igen törődve azzal, hogy izlésses-e, nem-e, vajjon méltó dolog-e, nem-e?

Ha a jó társaságbeli uriember egy szem gyöngyöt visel a nyakkendőjében túl gyakran, vékony aranylánczot, a melyen az órája van s legfőkébb, ha házas karikagyűrűt: ez nem csak hogy bőven elég, de egyben ez a jóízűléssel összeférő maximum is. E három darabon túl kezdődik már az az állampot, a melyről azt tartják, hogy nem fér össze a finomult lelki ember műveltségével.

Nem tudom, jó formába öltöztettem-e a mondani voltomat? Azt akartam kifejezni, hogy szinte bántón hat a képzelt

értéket képviselő fényes cziczoma és smukk a férfín, a ki pedig a természetben a komolyságot méltóságot, az erőt kell, hogy kifejezze. Az elefánton a frakk furcsán állna, még ha az elefánt testi arányaihoz volna is szabva. A hasonlat rossz, de többé kevésbé mindegyik hasonlat rossz. Szóval a férfi komolyságát az ékszer, értem a sok ékszert, nem fér össze.

Ez ellen vétettek az ókorban csakuggy, mint vétettek ma. A római piperkőcz tele volt aggatva lánczozal, karán kösöntyűk ékesedtek, ujján gyűrűk, még pedig elég ormótlanak, sőt még a füleiben is aranykarika fityegott. Nem a Tarquiniusok vagy a Czeinezi náthusok idejében az igaz, hanem később a mikor már összeomlott a rothadt alapon nyugvó római világbirodalom s éppen ezért a dekadenciának, az elpuhultságnak, a pipogya férfiatlanságnak egyik kritériumát láthatjuk a római férfi ékszerekkel való kérékedésében.

Átugrok egy nagyobb históriát s folytatom a francia Lajosokál, a tizenharmadikánál, tizennegyediknél. Ezek idejében a férfiak ékszerzviselése elérte a legnagyobb fokot. Kedvezett ennek a kor divatja is, a mely olyanná formálta az urak öltöztétét, hogy minél több czifraság, ékesség legyen rajta. Az udvari emberek XIII. és é XIV. Lajos korában a kezük legtöbb ujján mind gyűrűt viseltek: leginkább hosszukás, gyémánttal körülrakott szafirokat, vagy rubintokat. A nyakukban aranylánczon lógott valami amulet,

érem vagy arczkép. Az órájuk kétszer a derék köré csavarható vastag aranylánczon lógott s ez a divat sokáig tartotta magát. (Emlékezzetek, hogy Voltaire, a mikor Nagy Frigyes megengedte neki, hogy kérjen valami ajándékot, aranyból való óralánczot kívánt magának, de olyan hosszú, mint a Sans Souci-kastély kerekcsutjának a védőláncza.) A kabát, a mellény gombjai megannyi drágaköböl készülettek, szintugy a nadrág és a czipő csattjai. A lornyon szintén hosszú aranylánczon függött, maag a lornyon nyele is lehetőleg értékes anyagból készült s kövekkel volt kirakva. A kalap forgója és csattja is csupa drágaság volt.

A directoire és a restauráció divathősei az ugynevezett incroyable-ek szintén sok ékszert viseltek, különösen a rövid, breloque-okkal teleaggatott óraláncz dolgában fejtettek ki luxust.

S ma? A huszadik század küszöbén az urak csak annyiban különböznek az ókor és a Lajosok korának divatbohócaizaitól, hogy a czipőjükön és a kabátjukon nem viselnek gyémántgombokat. Sőt még ez a különbség sincsen meg teljesen, mert már látni a bál mellényeken aranyból és karneolból való gombokat, azt ingplasztrónban pedig gyémántból vagy gyöngyből való gombok ülnek.

Hát még a többi ékszer? Vegyünk egy elegáns ember hírében álló párisi, bécsi vagy budapesti fiatal urat, sőt nem is kell, hogy éppen fiatal legyen, mi van rajta, a mi nem való rá?

Ez évre is a szükséges gyapju mennyiség szállítása szerződésileg biztosított, kikötött, hogy vállalkozó az összes mintegy 300 mm. mosott (tehát cca 600 mm. nyers) gyapjút, kizárólag erdélyi szürke gyapjuból köteles beszállítani az ennek megfelelő elég tisztességes, s elfogadható áron, cca 80 forint mm-ént (mosva).

Ez idáig rendben van. Örültek gazdáink, örülünk magunk is, hogy gyapjunkat itthon tisztességes áron elhelyezzük, s örülünk, hogy juhtenyésztésünket is emeli az ilyen gyapjuladás.

Csak hogy úgy látszik, nálunk a vállalkozó egy vállalatból akar meggazdagodni s azzal szemben az államnak okozott egyenes kárt, s a közgazdaság hátrahagyott figyelembe nem veszi.

A jelen esetben is a vállalkozó a jó minőségű s szerződésileg kötelezett s neki megfizetett erdélyi gyapju helyett legalább kétharmad részben a jóval olcsóbb, de rosszabb lengyel gyapjút szállította s megfoghatatlan, ez minden figyelemzetetés, jelentés s vizsgálat daczára tőle át is vétetett.

Nem czélunk, hogy ez esetről a vállalkozó nyereségét, vagy az állam kárát számítsuk (ez az ő dolguk) de nem hallgathatunk akkor, midőn jól látjuk azt, hogy az erdélyi gyapjunak egyik legnagyobb consumensünknek való kizsírítása okvetlenül a lengyel gyapju meghonosítását, gyapju árának leszorítását s ezzel együtt a hazai gyapjukereskedelem s végül a juhtenyésztés tökéletesét vonja maga után.

Mert ha egy állami intézet átadja magát közül arra, hogy erdélyi gyapju gyártmány helyett silányminőségű lengyel (tehát külföldi árut hozzon forgalomba s ezzel a hazai gyártmány eddigi jó hírét tönkretesse, mit szólunk akkor a közvetítő kereskedőkről, kik hazai gyapju helyett — a jobb nyereség kedvéért — idegen külföldi árut fognak árulni; s elfogjuk érni azt, hogy a hazai gyapju ára is a concurrentia folytán a lengyel gyapju sokkal olcsóbb árúvá válik, száll al s gazdáink itt is megrövidítve lesznek, hogy sokkal jobb árúknál az idegen behozatal előtt hátréba szorúljának.

Ezt ki kell kerülni! Ugy a földmívelésügyi, mint az igazságügyminiszter ur figyelmébe ajánljuk az ügyet s szigorú óvrendszabályokat kérünk.

P.

Megmérgezett tisztikar.

Az n.-várdi lapok írják:

A 37. gy. ezred tisztikarát súlyos természetű baleset érte a napokban s csak a Gondviselésnek köszönhető, hogy a balesetből nagyobb veszedelem nem következett. Így is meg van viselve eléggé az egész tisztikar s ez eset jobban megviselte, mint a hadgyakorlat.

Az ezred most az aradi 33. és debreczeni 39-ik gy. ezredekkel Arad és Biharmegye határain gyakorlatozik s egy ideig az ezred egészségi állapota daczára a nagy fáradságnak, elég jó volt. Alig egy néhány megbetegedés történt a legénységből egy erősebb menet következtében.

F. hó 6-án szerdán érkezett a 37. gy. ezred Nagy-Halmágyra, itt bevárandoz az ellenséges hadsereg támadását. Az erdőn keresztül jöve, észrevették, hogy rengeteg sok a gomba az erdőn s már előre elhatározták, hogy gombát fognak ebédelni. Kiadták tehát a rendeletet a szakácsnak, a ki azt allította, hogy meg tudja különböztetni, hogy melyik a jó gomba és melyik a mérges gomba, — hogy szedjen jó sokat és készítse el ebédre. A szakács szót fogadott s hogy eleget tegyen a tiszt uraknak, össze is szedett a mennyit csak tudott s ebédnél ott volt asztalra téve hus körül izlotosan elkészítve a még párolgó gomba vagdalk. Az egész tisztikar neki lá-

könyvet ismeretlen nyelvben fogod legjobban szeretni.

A folyó mellett beszélgettek. Senki sem volt közelükben a réten és csónak sem látott el a víz hátán elöttük. Hester hirtelen megfordult és olyan mozdulattal ragadta meg a Magda két kezét mi esdeklésében megható volt.

— Mond meg nekem, hogy szemeid mit fejeznek ki? — kérlelé. Néha tele vannak számalommal, néha egy más érzelemtől sötéttek. Én nem értem. Lehetséges-e, hogy te gyűlölj és szeress és számalommal légy irántam egy és ugyanazon időben?

Magdának a keze a torkán volt, mint ha valami érzelmét próbálna lenyomni, mely fulasztotta.

— Az képtelenség? — tévé utánna Hester! — Én nem tudom, — válaszolá Magda lassan.

De ha az lehetséges volna, azt gondolom, hogy igaz lenne. Csuda-e, ha te nem értesz engemet, miután én sem értem enmagamat?

— Nem látom át, — mondá Hester elgondolkodva, — hogy engem miért gyűlölnél, vagy szeretnél. Én nem tettem semmit, hogy akár az egyik akár a másik érzelmét megéredjem.

Hogy számalmat érezz irántam, az nem oly különös, mert néha saját magam is azt eszelesem, ámbár keményen küzdöm ellene.

— A küzdés minden ellen hasztalan, — viszonzá Magda szomorúan. Én arra a következtetésre rég régt jöttem. Most már soha sem próbálom, mert a végén úgy sem tesz az semmi különbséget.

Oh mennyire kívánom, hogy bár tenne! Ő most inkább saját magához beszélt, mint az oldala mellett ülő leányhoz.

tott az evésnek s jóízűen fogyasztották el a rengeteg sok gombát mind egy cseppig.

Egy darabig az asztal mellett beszélgettek mindnyájan, mikor egyenkint kezdtek főfájást, gyomorérmélygést érezni, majd mikor a baj miód gyakrabban, általánosabban lépett fel, az egész tisztikar on kinos nyugtalanság vett erőt s egyszerre megvillant mind-egyikük agyában:

— Megvagyunk mérgezve, a gomba mérges volt.

A tisztikar mind a 45 tagja többé-kevésbé érezte a mérges gomba hatását. Némelyeken oly kinos kolerikus fájdalmak vetek erőt, hogy kinokban a földön fetrengtek, mások orvosszerek után kiáltoztak. Némelyek a lóra ülve vágtattak a községbe ellenszerekért.

A dologban az volt a legkétségbeesőbb hogy éppen a doktorok feküdtek szinte öntudatlan állapotban s magukon sem voltak képesek segíteni, semhogy másokon. Egész zűrzavar színhelye volt az egész tábor s a legénység is látva a bajt, kinos nyugtalanság fogta el. A bevett nagymennyiségű mandula-tej és csersav megtette a hatását némelyeknél csak nagy főfájás és étvágyhiány volt, a gombamérgezés következménye, mások azonban két napon keresztül is öntudatlanul feküdtek.

Az ezred másnap a tisztikar betegsége miatt nem rukkolt ki, hanem egész napon át pihent.

Tanügy.

Női kereskedelmi tanfolyam. A helybeli női kereskedelmi tanfolyamra f. hó 14-én és 15-én (csütörtökön és pénteken) d. e. lehet beiratkozni az állami felsőbb leányiskola Belmagyar-utca 38. sz. alatti helyiségében, a felvételi vizsgálat pedig 15-én délután 4 órakor fog megtartani azokkal, a kik négy felsőbb leányiskolai, négy polgárisiskolai osztályt, vagy felső népiskolát nem végeztek.

SZÍNHÁZ.

A N. Napló írja: Az állandó színház előmunkálataiból látható, hogy az 1900. év okt. 1-re kitűzött határidőt, amikor a színháznak készen kell lenni, valószínűleg meg kell hosszabbítani, nehogy a vállalkozók zavarba jussanak. A kolozsvári nemzeti színház intendánsával kötött szerződés úgy szól, hogy az esetben, ha 1900. évben megnyílik az állandó színház, a megelőző nyári szezonban a kolozsvári nemzeti színház nem játszhatik Nagyváradon. Már most kérdés az, hogy az állandó színház megnyitását e 1900. évben.

Erre tekintettel kérdést intéztünk a kolozsvári nemzeti színház intendánsához, Nagy-Bölnyi József urhoz, ki válaszában ekép volt szíves megadni.

„Ha az állandó színház 1900. év októberében vagy novemberben készen fog állni az új társulat befogadására, ez esetben nem jövök a társulattal Nagyváradra szerződésesmenél fogva, hanem ha a szubvenczió emelést megadja a kormány, Kolozsvárról maradok. Az esetre, azonban, ha a téli szezon olyan, a milyent a finom ízlésű nagyvárad közönség kíván t. i. rendos szintársulattal, nem lesz, ragaszkodom szerződéses jogaimhoz, s 1900. év nyarán is bejövök Nagyváradra s érvényesítem jogaimat.”

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 11.

— Gyászistentisztelet. Erzsébetkirályné emlékére gyász istentisztelet volt ma d. e. 10 órakor a kolozsvári főtéri r. k. anya

templomban. Az istentiszteleten Bíró Béla apát plébános teljes segédlettel pontifikált.

A templom szentélyében viasz gyermekábrák sűrűn tele rakott kata falk állott. Ennek elő részén a királyné fekete fátollal bevont márvány szobra állt. A katalak oldalán többrendbeli czimerek voltak elhelyezve. A templomban a közös hadsereg és honvédség tisztikara, a megyei városi és állami hatóságok, hivatalok, testületek, a tanintézetek testületileg jelentek meg. Ott láttuk a Mária Valéria árvaház, valamint a süketnéma intézet növendékeit is.

A korusban Oberti karnagy vezetése alatt a kolozsvári Dalkör énekelte. Kloss Károly rekviemét énekelték, Offertoriumra pedig Oberti szép szerzeményét, melyet a férfi kar orgona kísérettel adott elő. Az énekhez a soprán szólót Hajdu Berta urnő énekelt, kinek csoda szép magas soprán hangja, melyet hízatosan hordoz és gyönyörűen színez, mély benyomást gyakorolt az áhítatos közönség lelkeire. A templom zsufolásig telve volt közönséggel.

A kegyesrendiek templomában reggel 8 órakor szintén gyász mise volt Erzsébet királynéért, melyet Kozár Ferenc vez. házfőnök végzett a szokott segédlettel. A misén megjelent a róm. kath. főgymnasium ifjúsága.

— Erzsébet örök imádás tem-

plom. Ma d. e. a kolozsvári főtéri r. k. templomban Korniss Berta grófnő és Óváry Kelemenné urnő gyűjtötték a Budapesten felállítandó örök imádás templom javára. Az adakozók között az elkunyt királyné arczképét osztották ki. A kolozsvári szerzetek templomaiban vasárnap lesz e kegyetes és egyházi czéla rá gyűjtés indítva.

— Erzsébet királyné emlékére Budapesten építendő „örök imádás templom” költségeire e hó 10-én vasárnapi isten tisztelet alatt és szept. 11-én Erzsébet királynéért tartott gyász szent mise alatt a főtéri templomban rendezett gyűjtés összesen 141 frtot eredményezett.

— Iskolai ünnepélyek Erzsébet királyné emlékére. A kolozsvári róm. kath. hét elemi iskolában szept. 11-én mint Erzsébet királyné halálának évfordulóján a főtéri templomban tartott gyászistentisztelet után ünnepélyek rendeztek a tanuló ifjúsággal, a következő műsor szerint: Kölessey hymnusa, kardal; emlékbeszéd, tartotta Schvartzel Adél v. tanítónő; gyászdal, özv. Imre Gergelyné, kardal; szavaltat, Ima „Bánkban” című operából Erkeltől, kardal; végül imák a királynéért.

— Vizsgák a theológián. A kolozsvári ev. ref. theologiai fakultáson a vizsgálatok elkezdődtek. Ma az alapvizsgálat folyik 10 jelentkezővel. A következő napon a lelkész képesítő vizsga következik, azután a káplán vizsgálatok lesznek megtartva. A vizsgákon Bartók György dr. püspök elnököl.

— A kolozsvári ev. ref. theologia megnyitása. Tegnap d. e. 11 órakor volt az ev. ref. theologiai fakultás 1899—1900. tanévének megnyitása.

A theologia életében ezzel az ötödik év nyílt meg.

Az ünnepély a theologia dísztermében kezdődött.

A theologia ifjúsága elénekelt a „Jövel szendélék Ursten” kezdetű éneket. Azután dr. Bartók György püspök tartott magas szárnyalású, gyönyörű imát, mely a fiatalság

Majd a válasz helyett megfogta a Hester kezét és azt szenvedélyesen megcsókolta.

— Én nem látom az okát, hogy miért szeress vagy miért gyűlölj, — mondá Darrell kisasszony nagyon halkán beszélve.

— Gyűlöllek, — kiáltá Magda hűvel — mert neked mindened van a mi nekem nincsen és a mit leginkább kívánok! De az irántad való szeretetemenk nincs semmi köze a te vagyonoddal. Szeretlek egyszerűen azért, mert az vagy a mi vagy. Ha férfi volnék egy ilyen leányt szeretnék, a milyen te vagy, éppen ilyen szelid szomorú szemekkel és éppen ilyen szép gyöngéd szájjal.

— Alig tudlak megérteni midőn ilyen gyorsan beszélsz, — mondá Hester idegesen. Hangdó érthetetlen és minden hang összevegyülve tompa zugássá változik. Beszélj lassan és csendesen, mint rendesen — és mond meg, hogy miért sajnálsz?

— Nem tehetem, — válaszolá Magda, a Hester kezét hirtelen eleresztve. Megmondanám ha nemné; de megígértém.

— Mit ígértél? Es kinek ígérted? — kérde Darrell kisasszony, szokatlan erélyel.

Magda eltávozott tőle és néhány lépésnyire egy nagy tölgyfa alatt megállott, a fejét rázza és az ujjával budogta.

— Erro süket vagyok. Nem hallom, hogy most mit kérdezel tőlem, — mondá, olyan mosolyai mit hasztalanul igyekezett vidámmá tenni. Ha többet kérdezel, mint a mit mondani kívánok, vagy válaszolok a hogy néha te válaszolsz, midőn nagyon ideges vagy és én emberek gyorsan beszélnek hozzád. „Reménylen, hogy Darrell kisasszony erősebbnek érzi magát?” — mondja Thompsonné részvétellel; és Darrell kisasszony válaszolja — „Igen — nagyon szép napfényes időnk van!” és aztán zavarodottan pírul el.

(Folytatása következik.)

lelkére mély benyomást gyakorolt. A püspök imája után Kenessey Béla dr. igazgató egyházkerületi főjegyző tartott egy magvas szék beszédet a hitről, mely az embert Istenhez emeli s a melylyel az ember mindent elérhet, a mi nagy és nemes.

Kenessey szép beszéde végeztével a püspök felé fordult s üdvözölte a püspököt, a ki ez idén először nyitotta meg a theologia tanévét.

Ezután az ifjúság a 90-ik zsoltárt énekelte el s ezzel az ünnepély, melyen az egyház előkelőségei is jelen voltak, véget ért.

— Az E.K.E. közgyűlése. Az EKE az összes EKE tagokhoz a következő meghívót küldötte szét: Az Erdélyi Kárpát-Egyesület f. hó 17-én, illetve 18-án tartja Gyula-Fehérvárt és folytatólag a Detonátán VIII-ik rendes közgyűlést. A közgyűlés Gyula Fehérvárt a főgymnasium dísztermében EMKE közgyűlés befejezése után déli 12 órakor kezdődik és a mennyiben aznap befejezhető nem lesz, másnap a detonátai EKE-menedék-házban folytatattik. A közgyűlés tárgysorozata az alapszabályok 29. §-ában van megállapítva. A közgyűlésre az egyesület örökös-, alapító- és rendes tagjait tisztelettel meghívjuk. A közgyűlés alkalmából egyesületünk két kirándulást rendez. Ezeknek programja a következő: I. Kirándulás a Detonátára. Szept. 18-án. 1. Indulás Gyulafehérvárról d. e. 4 óra 11 perczkor. Érkezés Zalánára 7 óra 28 perczkor. Fogadtatás Zalánka község előjáróságától. 2. Rövid reggeli után fél 9 órakor indulás kocscikon Bucsom, Cserbom és Izbitán át Bucsom-Szászáig. Innen gyalog (2 km.) a Detonáig, d. u. 3 órakor a közgyűlés folytatása és azután ebéd az EKE-detonátai menedékházában. Este visszatérés a Sásán várakozó kocscikon Abrudhánýára és vacsora után itt meghálás. Szept. 19-én. 3. D. e. 8-ig a város megtekintése és 9 órakor tovább utazás Verespatakra. 4. Verespatakon a zuzó művek, a kincstári aranybánya, a Csetátýe és Kirnák megtekintése után 2 órakor ebéd. Estére Zalánára visszatérés és itt meghálás. Szept. 20-án reggel 5 órakor visszaindulás Kolozsvárra. II. Kirándulás Algyógyra. Szept. 8-án Gyulafehérvárról indulás reggel 4 óra 11 perczkor. Érkezés Zomosra 5 óra 9 perczkor. Innen kocscikon Algyógyra. Reggeli az Emke alapította m. kir. állami Gróf Kun Kocsárd székegy földművelés iskolában. Azután meg az intézet megtekintése. Kun Kocsárd gr. sírjának megkoszorúzása. Kirándulás a fürdőbe. Itt ebéd és este visszatérés Kolozsvárra. A kirándulási költségek személyenként Abrudhánýa, Verespatak és a Detonátára 16 frt. A kirándulási költségek Algyógyra 5 frt. E két kirándulásra f. hó 12-ig bezárólag kell jelentkezni a részvételi összegeknek egyidejű befizetésével. A közgyűlésen résztvevők részére a kiinduló állomástól Gyulafehérvárig és vissza kedvezményesen vasúti igazolványokat szolgáltatunk ki. Kolozsvárt, 1899. szept. 1. Br. Eeilitzsch Arthur társelnök, Radnóti Dezső főtitkár.

— Az EMKE gyulafehérvári közgyűlésének ügye mind nagyobb hullámokat ver és illetve e kegyetes hazafias ünnepre, mely az Erzsébet királyné Ő Felsége emlékünnepével lesz egybekötve, mind többen jelentkeznek. Kolozsvárról legújabbán eljövetelet jelentette ki dr. Bartók György ev. ref. püspök. A vidékről jelentkezők: Nagy-Egyedről Zeyk Dániel főispán, Csátó János alispán, Gáspár János főjegyző, Kovács Gyula polgármester is és Maros Várárhelyről Geréb Béla polgármester ötdmágával; Déváról: dr. gr. Kunn Géza díszelnök, báró Jósika Lajos; Dicső-Szent-Mártonból: Gál Domokos; Brassóbol: dr. Vajna Gábor és dr. Zakariás János; Beszterczéről: dr. Csernátóni Gyula; Deésről: Gróf Kornis Viktor alelnök és Veres Dezső szerkesztő; Tordáról: Sándor Kálmán kir. ítélő táblai bíró; Aradról: Kádár Kálmán az Arad-esanádi vasutak képviselőtében; Temesvárról: Szana Zsigmond gyárigazgató; Alvinczről: Batta Bertalan birtokos. Tekintettel a rendezési nehézségekre, a jelentkezéseket folyó hó 15-ig okvetlenül meg kell tenni.

— Az ítélet hire Kolozsvárt. Kolozsvárt is lázas izgatottsággal várta a közönség a Dreyfus-pörben az ítélet hírt. Különösen a kávéházakban, kaszinókban és vendéglőkben volt nagy a várakozás s midőn a lapunkhoz elsőnek érkezett táviratot Dreyfus elítélésétéről hírtl adtuk, villámgyorsan terjedt el mindenütt a haditörvényszék ítélete. Eleinte kétkedéssel fogadták s folyton kérdezősködtek a telefonon, hogy csakugyan igaz-e a hír, mert a közönség legnagyobb része teljesen meg volt győződve arról, hogy az ítélet csak felmentő lehet. Késő éjfélig a legnagyobb izgatottsággal traktálták aztán mindenütt a valóságnak megfelelő hírt.

— Vízbe fult ember. A kolozsvári tűzörség ebérségének a javára minden esztendőben több emberélet megmentését jegyzi fel a krónika. Véletlenül a vízbe esett vagy öngyilkossági szándékkal a kis szamos medrébe ugrott egynekett többnyire életben ment ki a vízből. Erre a czéla kitünően be vannak gyakorolva. A torony őr, ki az egész város fölött állandóan őrködik, észreveszi, mielőtt valaki önkénytelen fürdőzik a vízben. Le telefonál az őrségre s onnan a tűzoltók egy pillanat alatt kint vannak, a vízbe ugornak s kihalásszák a pusztulni készülő, szabad uszót. A tűzörség egyik tagja Szöllősy

Jórinicz az idén már három életet mentett meg. Egy leányt, egy menyecskét, tegnap pedig egy napszámot mentett ki a vízből. A tegnapi esett így történt. D. u. 3rakor a tűzoltó torony őr észrevette, hogy leánykák merőn nézik a kis szamos medrét s annak folyásával párhuzamosan futnak. Távsóvel észrevette, hogy a meder fenekén egy emberi test halad a vizen lefelé. Azonnal telefonált és Szöllősy Lőrincz fizetéses tűzoltó kirohant a laktnyábol s a Torna-fürdő tájékán a vízbe ugrott. Az ár egy férfi testét sodorta lefelé. Szöllősy megragadta a vízbe fultot, de miután nem bírta egyedül kivonszolni, Beliczay János önkéntes tűzoltó is utánna ugrott s egyesült erőt a tetszalott férfit a partra tették. Itt mellőlő a ruhát lefejtve, erős dörzsölést alkalmaztak s mintegy negyedórai munka után a férfi fellélegzett. Ez alatt nagy közönség vette körül a vízből kimentett embert, s konstaltálták, hogy Potoz Miklósnak hívják, napszámos s a kofáknak a „segítségé.” Csakhamar megérkezett a hatóság részéről Tompa János dr. városi orvos, ki megvizsgálván az alétet, konstaltálta, hogy mielőtt vizet ivott volna, alkohollal szívtá tele magát. A mentők is megérkeztek s beszállították a még mindig alét ember a Károlina orsz. kórházba.

— Tűzoltók gyakorlatai. A kolozsvári önkéntes tűzoltó egyletben, a mászó és szivattyus gyakorlatok csaknem minden vasárnap szorgalmasan folynak. Tegnap is mindkét osztály tartott gyakorlatot. A gyakorlatokon nagyon szép számmal vettek részt. Az egylet közelebből nagy záró gyakorlatot fog tartani.

— Erdélyi gazdák és gazdaságok Szegeden. Minta gazdaságok valóban minta állatokkal vannak képviselve az erdélyi részekből a szegedi orsz. kiállításon. Ott láthatók a legkiválóbb tenyésztők, a radnóti r. k. uradalom, Sperker Ferencz, gr. Wass Béla, Solymosy László és még igen sok kiváló gazda tenyészetének jelesebb példányai. Az erdélyi jelesebb gazdák csaknem mind lent vannak Szegeden. Járnak osztályról-osztályra tanulmányoznak, hogy tapasztalataikat itthon értékesíthessék. A kiállítás bezárását elhalasztották e hó 12-éig.

— Pör Kolozsvárt „Oesterreich-Ungarn” miatt. Sok konfliktusra fog még okot szolgáltatni az a sógorsági viszony, a melyben Ausztriával szemben élünk, mindaddig, míg vámot, révet, közös kvótát, szóval az uralkodó személyen kívül minden egyéb közös ügyet lerázhatunk a nyakunkról. Közös ügyes állapotunkat külföldön úgy tűntetik fel, mintha tartományja lenne Ausztriának Magyarország. Ugy csinálják a térképeket is. Ilyen domborművi térképet küldöttek egy kolozsvári tanintézetnek is egy könyvkereskedő megrendelése folytán Berlinből. A térkép Európát ábrázolja és azon minden államocska önálló felirattal van feltüntetve, csupán Magyarországot olvasztották be „Oesterreich”-ba.

Kedves falat a sógornak a magyar, azt jól tudjuk. Ámde az ilyen térképről egy magyar intézet tanárának nincs kedve magyarázni. E miatt pör lesz a dologból, mert a kereskedő Ausztriát nem engedi. Az ilyen dolgoknak a kultuszminiszter elejét vehetné azzal, ha itthon csináltatna tömegesen ilyen térképeket. Azért az azért, a mit a németnek adnak, itthon is előállíthatnak.

— Erdélyi Múzeum-Egylet. Az E. M. E. a nyári szünet után első ig. vál. ülését szept. 6-án tartotta meg, dr. Szamosi János elnöklété alatt.

Az ülésen bejelentett Wessellényi Miklós br. alelnökké választásának Ő Felsége által történt legfelsőbb megerősítése.

Böhm Mihály elhunytá fölött, a ki az egyletnek 36 éven keresztül volt buzdó, lelkiismeretes könyvtári segédre, részvételt az egylet jegyzőkönyvébe íktatta s azt a gyászoló családdal is közölte.

Erzsébetváros tanácsa az E. M. E. titkára kérésére s Trojánovits János polgármester indítványára az Apafi-kastélyból 4 drb. nagybecsű régiséget küldvén be a Múzeumnak: ezekért a választmány hálás köszönetet szavazott.

Málts György budapesti ügyvéd a gr. Bethlen-család külüllővári levéltárának 1845-ben készült 3 vaskos kötetet kitévő lajstromát adományozta az E. M. E.-nek; a választmány hálás köszönetet mondott a történelmi becű oklevélkivonatokról, ugy az adományozónak, mint a közbenjáró titkárnak.

Végül dr. Posta Béla, a régiségtár új öre tett jelentést a múzeum átvételéről s a nyár folyamán történt rendezéséről.

A nyár folyamán összehalmozódott folyó-ügyek miatt az ülés 3 óra hosszat tartott — Női detektívok. Angliában és Amerikában ez idő szerint több mint 80 nő áll a bűnügyi rendőrség szolgálatában és azt tapasztalták, hogy sok nő ebben a szolgálatban kitünően bevállik. Londonban sok kávéházi és vendéglőlbi pénztárosnő titokban a rendőrséget is szolgálja. Éppen ezeket a kasszínókat szökták a legkényesebb és legfontosabb megbízásokra fölhasználni. Csak szép és szeretetreméltó nőket alkalmaz a rendőrség, akikkel a férfiak szívesen érintkeznek. Ezek a rendőri szírének aztán hálójukba

csalják a velük szemben gyanutlan férfiakat és titkaikat a rendőri szolgálat érdekében kifürkészik.

— **Törvényjavaslat a méhészet-ről.** Kolozsvár méhészeti dolgokban gondosan vezetett Kolozsvári méhészet egyetlettel irányítója régóta az egész országnak sőt a külföldi tenyésztők is tanulmányozzák és követik a kolozsváriak utmutatásait. A Szegezen tartott méhészeti kongresszuson Bodor László kolozsvári törv.-széki bíró által egy minden tekintetben gondosan kidolgozott javaslatot fogadtak el. A törvényjavaslat a méhészet fejlesztését és védelmét czélozza. Darányi miniszter elismerését nyilváníttotta a kitűnő gazdának a gyakorlati szempontokat figyelembe vevő szép munkálatért.

— **Érdekes tudori felavatás** színelhelye volt szombaton az egyetem aulajában. Ekkor volt az új tanács első felavatási ünnepsége, a melyen Wiedler Adolf erzsébet városi kir. ügyészt avatták fel a jogtudomány tudórává. Wiedler évekkel ezelőtt végzte az egyetemet, a melynek egyik legszorgalmasabb hallgatója volt. Akkor letette volt a jogtudományi államvizsgát s a szigorlatokat, mint alügyész állotta ki. Felavatásán sok érdeklődő volt jelen, köztük az új tudor édes apja dr. Wiedler Adolf ny. százados, egy derék főreg katonája, a ki látható örömmel vett részt fia felavatásán.

— **A tordai inzultus** czimű szombaton megjelent tudósításunkra illetékes helyről azt az értesítést vettük, hogy a vagyon kezelésre vonatkozó azon állítás, hogy a jövővel tetszőlegesen apadt, nem áll, mert a kisebb birtokokat az új gondnok, mint drágábban adta ki, mint az előtt voltak, a nagyobb birtokokra vonatkozólag pedig az új gondnok nem tételt semmit, mert azok haszonbérlete még sokkal régebbi keletű, mint az ő gondnoksága. Téves azon híreles is, hogy az árvaszék a gondnoknak nagy jutalékokat adott ki, mert csak egyszer utaltványozott ki 150 forintot a sok dologért és utazásokért, a mit a gondnok tisztéből kifolyólag teljesített. De ez az összeg sem jutott a gondnok kezéhez, mert fellebbezés alatt áll, s különben is a gondnok előre lemondott róla egy nemes czél javára.

— **Főpapak a csángókért.** Istensegítsről írják a Székely Lapok-nak, hogy gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök, továbbá Poór, Csernoch és Venczel esztergomi kanonokok egy-egy csángó fiut tanítanak a saját költségükön. Ez ifjak egykor, mint papok vagy tanítók nemzeti hivatást fognak teljesíteni a Bukovinába szakadt csángók közt, kik alkalmas vezetőfőfőfők nélkül kétségkívül beleolvadnának a románységbe. Az említett főpapak ennek megállítására czéljából magyar papokat és tanítókat neveltetnek, úgy, hogy ezentul minden évben két magyar pap és két magyar tanító megy a bukovinai csángók közé.

— **Egy alispán jubileuma.** Alsó-fehérvármegyének egyik nagy tudományi tisztviselője, Csató János alispán szeptember 12-ikén ünnepli meg alispánágának negyedszázados jubileumát. Az ünnepség délelőtt tíz órakor a megyeház temében díszközgyűlés kezdődik és az üdvözlő beszédek után átadják a megyei tisztviselő ajándékát, egy remek albumot, a tisztviselő fényképeivel. Ez után következik a harmadosztályú vas-koronarend átadása, a tisztelgések fogadása, s végül díszlakoma és este fáklyaszene. — Csató János 1833-ban született Alsó-Fahérmegyében, Konezán. Mint 18 éves ifjú végigküzdötte a szabadságharcot. Pogány György főispán megyei főjegyzőnek hívta meg s e hivatalának elfoglalása után hat hónapra megválasztották alispánnak. Ez év május 17-én mult alispánágának negyedszázados évfordulója. Hosszu hivatalnokoskodása alatt nagy tehetséget, bámulatos munkabereményét meggyőzően és a magyar tudományosságának szentelte. Csató mint oraitulógus és növénygyűjtő páratlan gyűjteménnyel dicsekedhetik. — Madárgyűjteményben három-ezer és még ennek növénygyűjteményében hatvanezer példány van, melyet előre felajánlott a Magyar Nemzeti Múzeumnak, a miért Wallacis miniszter egy megleghangú köszönetlevelet írt a nagylelkű adományozónak. Madárgyűjteménye az amerikai zenér és barkályfajtákból páratlanul gazdag és nagyobb a Nemzeti Múzeum gyűjteményénél. Régiségei közt van egy Erdélyben (Borberoken) talált pálmalenyomat a kretakorból. Alsófehérvármegye monografiájához Növény és Állatvilág cziműl kitűnő tanulmányt írt.

— **Házasságkötés a fa ágán.** A Filippini szigeteken élő Negritus néptörzs szokása, hogy a házasságok alkalmával az egész törzs összegyűlik, azonban a legöregebbek a jegyeseket két egymás mellett álló fához vezetik, a melyek a szertartás czéljaira előre ki vannak választva. Erre a szülőkhöz lehallgatnak egy-egy ágat a két fáról és a jegyesek, ezekre ráülve, addig közelednek az ág felé, míg fejekkel összeérnek. Ha ez sikerül, akkor a házasság meg van kötve és megkezdődnek a lármás ünnepségek, a melyeknek főtartályát az új pár fantasztikus tánca képezi.

— **A hőség a halál szövetségében.** Furesza statisztikát állított össze egy meteorológus az Egyesült Államokban. Azt sütötte ki, hogy a hőség növeli az erőszakos halálesetek számát. Abból indult ki, hogy januártól márcziusig az idén 1200 öngyilkos volt Észak-Amerikában, míg júliustól szeptemberig 1600-an mondtak bucsut az árnyékvilágnak. A téli évnegyed alatt 1700 embert öltek meg, a forró hónapokban 2500-at. Még a lyncheles sportját is nyáron üzik szívesebben a yankeek. A télen csak 50 emberen szolgáltattak rövid uton igazságot, a míg nyáron 113-an kerültek hurokra bírák és ügyvédek nélkül.

— **Luccheni,** Erzsébet királyné meggyilkoltatásának évfordulója alalmából a gyilkosról Genfből a következőket közlik:

Luccheni, ki most tettéért Genfben életoshszálgiani börtönnel lakol, most is ugyanabban a cselában van, amelybe a mult év novemberében, főlebbezésének elvetése után bezárták. Lucchenivel szemben tehát a foglyokról való bánásmódról szóló törvényt a legsúlyosabb alakjában alkalmazták. Luccheni már többször kérdezte a börtön igazgatóját, hogy nem viszik-e át nemsokára közős fogságba, de erre a kérdésre választ nem kapott. Luccheni tehát még egyes fogságban van és csak egészségi okokból engedik meg neki, hogy naponta egy órát a szabad levegőn töltsön. Ilyenkor egy kis udvaron sétál őrizet alatt, de más rabokkal eddig nem érintkezhetett. Azt sem engedik meg neki, hogy a közös oktatásokon résztvehessen. Luccheni czellájja mellett egy kis műhely van, amelyben egyedül dolgozik. Most papírdobozokat készít, Czellájába egy pár olasz könyvet adtak be, de azt, hogy újságokat olvasson, semmi szín alatt meg nem engedik. Amikor dolgozik egy kevés ezukrot és két deczi bort is kap, egyébként pedig csak levest, kenyéret és főzeléket. Legnagyobb büntetése az, hogy senkivel sem beszélhet és a külvilágtól teljesen elvan szigetelve. Egészsége kissé meggyöngült. Piros arczzsine eltűnt és sápadt lett.

— **Tüntetés a francia konzul ellen.** Az ítélet közvetlensége alatt az utca is megmozdult. A mikor a hír, hogy Dreyfust elítélték, villám cikázataknak járta be a fővárost, az Andrásy-ut egyébként csendes köröndje egy csapásra megélnkült.

Az Andrásy-ut széles utain csak egy hömpölygött a nép a körönd felé.

— Eljen Dreyfus! Abczug Jouaust! hangzott fel száz meg száz torokból.

A köröndre érve ismét felhangzott:

— Eljen Dreyfus!

Nyomban pedig:

— Fel a francia konzul lakása elé!

A tömeg ekkor mintegy ezerötszáz embert számlálhatótt. A jelszót élenzessel fogadták és a Felsőerdő-soron bevágva, a Délbáb-uteza felé vették útjukat.

— Eljen Dreyfus! Eljen az ártatlanul elítélt Dreyfus! Abczug Franciaország!

Ezekkel a kiáltásokkal haladt át a tömeg a Nagy János-utezán és mihamarabb a Délbáb-utezbá ért, a hol Franciaországának ez időszerű budapesti követé a 10. szám alatt levő villaszerű házban lakik és éppen otthon tartózkodott.

A menet az utezát teljes szélességben foglalta el és a konzul lakása előtt megállt. A lakás első emelote, a melyet a konzul foglal el, teljesen ki volt világítva.

Mély csend támadt néhány pillanatra. És azután egyszerre, mintha egy intésre történt volna, pokoli zsvaj támad:

— Abezug! Abezug! Abezug! tüntetett a tömeg.

— Eljen Dreyfus! Le Jouausttal! Szégyon! Gyalaizat! váltakoznak a felkiáltások.

A tüntetés percekig tart. Ebben a pillanban a távolból száglód lovak patáinak csattogása hangzik fel.

A főkapitányságot telefonon értesítették a tüntetésről. Intézkedéseire egy csapat lovasrendőr érkezett a helyszínére. A lovasok szétoszlásra szólították fel a tömeget. És a tömeg Dreyfust még egyszer éltetve a legnagyobb rendben szétoszlott.

— **Magyar orvosok és természetvizsgálók** Bosnyákországban és a Hercegovinában. Az orvosok és természetvizsgálók szabadkai vándorgyűlésének 42 tagja, köztüük 12 hölgy, Bosnyákországba és a Hercegovinába utazott. A társaság egyik tagja következőket írja lapunknak: Utunk feledhetetlen maradt mindnyájunk előtt, mert nemcsak a természet és a kultura remekeit, hanem az országos kormány vendégszeretét is elragadónak találuk. Pojmanu ilidzei fürdő főfelügyelő már a bosnyák-bródi gyönyörű pályaházban várt ránk, gondoskodott kényelmes helyzetünkről a bosnyák-hercegovinai államvasutak tetszetős kocsijaiban. Sőt Lasvátol külön vonaton vitt Jajcába. A régi bosnyák király-város nagy mértékben megnyerte mindanyjünk tetszését úgy festői fekvésével, mint becses emlékeivel; a páriát ritkító vizesést többször is megnéztük és nagy élvezetünkre szolgált a kirándulás a plvái tavakhoz, valamint a bajlukai híres műt első alagutjához. Tavaikon Jajkán és Szerajevóban a hatóságok képviselői fogadták; mindenütt magyar zászlókat lengettek a szél a magyar társaság tiszteletére. A szerajevói pályaudvaron Fischer egészségügyi tanácsos, Kobler Géza az országos kórház igazgatója, Petrovics és Niecs alpolgármesterek vártak reánk, Kobler dr. meleg hangu üdvözlő beszédében azt a reményét fejezte ki, hogy a magyarok kellemes emlékeket fognak magukkal vinni. Sstaub Móric dr. tanár felelt a társaság nevében, megköszönve a szives fogadást és kifejtve, hogy a társaság mindenütt a bölcs kormányzás gyümölcseit találja; különös örövendete ugymond, hogy az a házasszony szeretetre méltóságával és magyaros szívességű vendéglátására valóságosan elbűvölt mindenkit.

Másnap az országos kormány vendége lett meg a társaságot ugyancsak liuzsen, a mely alkalommal Appel János br. lovassági iábornok, az országos kormány feje, Krausz Béla osztályfőnök, Kobler Géza dr. kórházi igazg. és Szkalics Nezir effendi Szerajevó polgármestere üdvözlöttek a vendégeket, a kiknek nevében Staub dr. és Viola fővárosi tanácsos szólaltak föl. Viharos tetszést keltett Békeffy Gyula dr. szabadkai ügyvédnek, a vándorgyűlés titkáranak lendületes fölkiáltója a bosnyákok védőangyalára, Kállay Béninére. Ugy Szerajevó, mint liidzse érdekessége és

szépsége nagyon meglepte a magyar turistákat. Azok, a kik már jártak a bosnyák fővárosban, alig győzték csodálni rendkívüli fejlődését.

— **Titkos kártyanyelv.** Vergennes gróf, a szerencsétlen XVI. Lajos király minisztere az ő titkos rendőrsége számára különös titkos kártyanyelvet léptetett életbe. Ez a miniszter azokat az ajánlóleveleket vagy utleveleket, a melyeket Franciaországba utazó idegeneknek adtak, egy egyszerű kártyára állította ki. Ezek a kártyák a tulajdonos tudtán kívül az illetőnek illetőségéről, koráról, vallásáról, jelleméről, erényeiről, hibáiról, vagyoní viszonyairól és utazása okairól felvilágosításokat tartalmaztak. — A kártya színe az idegen hazáját jelentette, az alakja annak korát, gömbölyű kártyát: 25 évnél fiatalabb, ovalist: 25—30 éves nyolczszögűt: 30—40 éves, hatszögűt: 45—50 éves, négyyszögűt 45—60 éves, iveltet: 60 évnél idősebb embereknek adtak. A név alatt elhelyezett két vonal a termetet jelentette; hullámos és párhuzamos vonalak: magas és sovány, közel egymás mellett fekvők: magas és kövér, egyenesek vagy fordék: középtermét stb. A szegély körüli díszítés a szerint, a mint beljebb vagy küllebb volt elhelyezve, azt mutatta: nős, nőtlen vagy özvegy-e az illető. Rózsá felrajzolása a kártya tulajdonosának nyílt vonásait jelentette, tulipán, hogy díszjengűt kinezést stb. A miniszter az első tekintetre tudta, játékos könnyelmű párbajkedvelő-e a kártya birtokosa, házasadni, örökséget felvenni, tanulni jött-e, orvos vagy ügyvéd akar-e lenni és hogy szükséges lesz-e rá vigyázni. Így egy egyszerű kártya, melynek csak az illető nevét kellett volna tartalmazni, annak egész életrajzát magában foglalta.

— **Legyezőbójkott Japánban.** A modern japánok érzékenyebbek a hőmérsék változásai iránt, mint elődeik. Ugy találták, hogy a világszerte kedvelt japáni papirlegyezők nem nyujtanak elég enyhülést, a mikor az égető nap magasra hevíti a környező levegőt. Azért újabb hűsítő módszereket törtek a fejüket és ki is találták egy elms eljárást. A theaházakban tudniillik időnkint párolgó asztalkendőket hordanak körül a vendégeknek, melyeket épen akkor szedtek ki forró gözhől. A vendégek arcukra rakják az asztalkendőt és a gyors gözölgés annyit meglepet von el az arcból és közvetlen környezetéből, hogy az ember egészen felfrissül. Egy-egy e czélra preparált kendőt egymás után több vendég is is használ, mert hát a sárga ember nem kényes az izzadás okozta mindenféle kellemetlenségek tekintetében.

— **Mennyit nyom a walesi herceg?** A walesi herceg, a ki a lectermetesebb fenséges urak egyike, az idén Marienbadban töltötte a nyárnak egyrészét. Hagyományos szokás szerint ő is megmérlette teste súlyát a kura megkezdése előtt és után. Megérkeztekor 107 kgmmot és 80 dekát nyomott ő fensége, a mi 237¹/₂ angol fontnak felel meg és a mi alapos testi terjedelemler vall. A háromhetes kura végével pedig 103 kilogramm volt a sulya. Ilyenformán tehát 4 kiló és 80 dekától szabadult meg három hét lefolyása alatt. Meg is volt elégedve ezzel az eredménnyel nagyon s megígérte, hogy jövő esztendőre okvetlenül elhagyja ismét Marienbadba.

Lapunk barátja.

— Természetrajzi csevegés. —

A természetrajzi tudósok nagyon fogyatékosan írták meg az ő állatnukat. Az emlősök csoportjából kihagytak egy speciális két lábú, a mely veszedelmes. Formára hasonlít Plató két lábú tollatlanhához, karakterre az őslények szörnyűségei fajához és ez: „Lapunk barátja”, a redakezőik réme.

Félemlatesen neveléses hatalom „Lapunk barátja”. Nem újságíró s nem kritikus, de fölötté áll mindkettőnek. Kritizálja a közönséget és örökre elégedetlen a lapokkal. Politikában, művészetben, irodalomban, gazdasági és társadalmi kérdésekben ő otthonosnak érzi magát, sőt azt hiszi, nálánál jobban ehaz nem ért senki.

Kritikájának jellemző vonása, hogy nem indokol, csak kijelent. Lapunk barátjának kritikájában ez az egyetlen indoklás: „én mondom”, tehát így van, így kell lenni. Nem türelmetlen, nem fogad el jó tanácsokat, csak jó szívat és minden figyelmeztetés kidobott beszéd és ha néha a beszéddel együtt őt is kidobjuk, ezzel ő mit sem törődik, legközelebb betör megint.

A „lapunk barátja” nevű két lábúknak különféle osztályai vannak. Vannak *aktív* és *passzív* lények közöttük. Jó szerencse, hogy legnagyobb részüik passzív. Ezekkel könnyebben el lehet bántani. De jaj annak a redakezőinak, a melynek aktív természetű „lapunk barátja” van. Nincsen az a kullans, mely velük veteledne.

A „lapunk barátjának” ez a válfaja természetességi dűhben szenved. Rendesen póta. Minden alkalomra verset ír. Ha nevezetes ember hal meg: elégiát ír. Ha nevezetes dolog történik: elbeszélő költeményt fabrikál. Ha valami ünnep van: ódát gyárt. Termékenysége egy ilyen lénynek évi 10—12 kiló közt váltakozik. Ezeket a verseket mindig elfogadja az ember, de véletlenül mindig kimarad a lapból, elvész a kézirat és így soha egy sem jelenik meg belőlük.

Néha megpróbálja az ember visszautasítani a verset, de az nem sikerül. „Lapunk barátja” ellenállási képessége hozzávetőleges számításaink szerint 45—50 lóerővel ér fel ilyenkor. Ennyi lóerővel egy redakezió sem rendelkezén: cseleszerűbb a verset elfogadni és intézkedni, hogy véletlenül vesszen el a kézirat, vagy térszűke miatt maradjon ki.

Az ilyen aktív természetű lapunk barátjának leleményessége páratlan. Megtörténik az az eset, hogy az ember nem fogad el hexaméterben írt verset, azzal indokolván, hogy ez a forma elavult. Ilyenkor lapunk barátja belenyul a belső zsebébe és kivész egy verset, melyben ugyanez a dolog *jambusokban* nem megénekelve. Ha az ember ekkor kifogásolná, hogy ez a forma is kezd kimmenni a divathól, akkor a külső zsebébe nyul lapunk barátja és diadalmasan vesz ki egy másik verset, melyben a vasuti elgázolás ebben a formában van megénekelve:

Hét csillagból áll a gönczöl szekere...

Van azonban idő, mikor a lapunk barátja nyomtalanul eltűnik. Nyáron szokott az megtörténni. A kánikula az ő alkonyuk. Ilyenkor nem háborgatja redakezió békés életét. De az első fakult levéllel ő is megjelenik a láthatáron. Egész váratlanul csap le, mint valami vészmadár. Lehetetlen elijeszteni. Ma délután jelent meg nálunk először. Izgatottan, kopogtatás nélkül rontott be a redakezióba és egyenesen végig vágta magát a divánon.

— Szervusztiok!

Gsak ennyit hörgött bele a levegőbe, fuldokolva, zihálva. Jobb kezünk megmerevedett és úgy ültünk ott valamennyien az asztalnál, mint a hogy Bárczi Benő titkos szeretője áll a „*Telemre hívásban*”.

— Rettenetes!

Ráhagytuk, hogy igaz.

— Nem hallottátok? Persze, honnan is hallattatok volna ti. Hiszen ti lusták vagytok valamennyien. Ép most jöttem a vasuton.

— Kár — koczkáztatta meg egyikünk.

De lapunk barátja semmibe sem vette a közbekiáltást, hanem lihegve tovább vágottat:

— Rettenetes, ha mondom. Még most is a hideg ráz töle. Egy konduktort kúdkobtak menet közben arról a vonatról, a melyen jöttem, darabokra szakgatták a dűhögő, zakatoló kerekre.

Erre már valamenyien figyelni kezdtünk.

— Ép abból a szakaszból, melyben én ültem. Megtermett, vad tekintetű férfi ült velem egy szakaszban. Mogorván bámult egyre maga elé, olykor fogcsikorgatva érthetetlen szavakat mormolt. Féltem tőle, pedig csak vigéző volt. Ő az egyik sarokban ült, én a másikban. Valami foltos könyv hevert előtte és minél tovább lapozgatott benne, annál dűhösebb lett. Alig hagytuk el az állomást, káromkodva szakítja föl a szakasz főlemel a konduktort és tájéktzó haraggal odavágja a rohogó vonat alá. Meghűlt bennem a vér. A kerekék kőrösztől gázoltak rajta és darabokra, foszlányokra tépték.

Mozdulni sem mertem, szerettem volna elütni. Őrült lehet, ezt gondoltam és most bizonynyal rám kerül a sor. Átkozott vészfék, csak gyorsvonatokon van. Fogvaerogva furtam bele magam a sarokba. Rettenetes ut volt, mig Kolozsvárra értünk. Még meg sem állt a vonat, én már kiugrottam, meg is ütöttem a bokámat. Ide rohantam egyenesen hozzátok.

— És nem tettél jelentést, kérdeztük tőle egyszerre valamennyien.

— Miért? Mi közöm van nekem az egész dologhoz.

— A szerencsétlen konduktor miatt?

— Neveltséges. Az a vigéző fiakkeren jött utánam és láttam, mikor egy könyvkereskedés előtt megállt. Ott vásárolt magának egy új — konduktort.

Felelőssünk bekiáltott a belső szobába. A következő perczben már föl pattant az ajtó és „Lapunk barátja” röpt, röpt lefelé a lépcsőházban...

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és stűrgöny-levelei.)

Az ítéletről.

Paris, szept. 10.

Az itteni politikai körökben erősen tárgyalják a hadbíróóság ítéletét. Főleg azzal a kérdéssel foglalkoznak, vajjon fog-e Dreyfus *semmisségi panaszosként élni*.

Jogász körökben úgy vélik, hogy a **semmitőszéknek jogában áll az ítéletet formahibák miatt felfüggeszteni** és új tárgyalást elrendelni.

A védők által gyűjtött semmitőszégi panaszok közül az egyik **világosan a törvénybe ütközik**, mely a tanuknak egyenesen megtiltja, hogy előre elkészített tanuvalloást felolvassanak, már pedig a tanuk közül sokan a vallomást felolvasták. A mi a 10 évi börtönt illet, azt hiszik, hogy ebből **5 évet kitöltőtnék** fognak tekinteni. Az ítélet következtében az elnöknek joga van az erődöt megjelölni, hogy hol ülje le fogását Dreyfus.

A reviziós a lapok élénken tiltakoznak Dreyfus elítélése ellen.

Mondják, a hadbírák az ítélettel megakarták menteni a tábornoki kart. A *háboru a katoná és a polgár közt csak most fog kezdődni*

Ives Guyot a „Siecleben” írja, hogy a revizióért tovább fognak küzdeni.

Comely a Figaróban írja, meghajlom az ítélet előtt, de nem értem, hogy melyek vol-

tak az enyhítő körülmények. Ugy véli, hogy az ítéletnek a semmitőszék elé kell jönnie. Az antirevizionista lapok az ítélettel megvannak elégedve.

Paris, szept. 10.

Dreyfushoz tegnap este 100 előkelő személyiség aláírásával iratot intéztek, melyben biztosítják, hogy ügyét nem hagyják cserben. Az irat aláírói közül szerepelnek Viviani, Trarieux stb.

Rennes, szept. 10.

Demange meglátogatta és átölelte Dreyfust. Demange igen felindult volt. Este Demange és Labori Párizsba utaznak.

A hadbíróóság ítélete következtében Dreyfust **újra lefokozzák**.

Paris, szept. 10.

A város csendes. A Libre Parole előtt kisebbszerű tüntetés volt, azonban a rendőség a tüntetőket szétkergette.

Tegnap este Dreyfus Jakab az elítélt kapitány háza előtt nagyobb tüntetés volt. A tüntetők az ablakot bevették. A csendőség közbelépett és többeket letartóztatott.

Rennes, szept. 11.

Dreyfus ma reggel aláírta a revizió iránti kérvényt.

Paris, szept. 11.

Waldeck Rousseau holnap reggel fogadja Demange ügyvédet.

Paris, szept. 11.

Monart ügyész egy újságíró előtt kijelentette, hogy a hadtörvényszék **kegyelmi kérvényt** írt alá a végből, hogy Dreyfust ne vessék alá **újbol a lefokozásnak**.

A hadbíróóság ítélete ugyanis magával vonja Dreyfus ismét való lefokozását.

Az „Eclair” czimű újság azt állítja, hogy a hadtörvényszék többsége azért alkalmazta az enyhítő körülményeket, mert Eszterházyt Dreyfus bűntársának tartja.

Horánszky beszámolója.

Budapest, szept. 11.

Horánszky Nándor beszámolója elé nagy várakozással tekintett a politikai világ.

Horánszky beszámolóját tegnap tartotta meg Szepsiben.

A Hentzi-ügyről a többek közt ezeket mondta:

A Hentzi ünnepélyen nem volt nemzeti serelem, mert az tisztán katonai jellegű ünnepély volt, minden politikai színezet nélkül.

Hogy a honvédség is részt vett az ünnepségen, az ellen nem is szabad tiltakozni, ha nem akarják megbontani a hadsereg egységét.

Katonai ténykedéseknél, melyekben politikai czélzat nincs, a közös hadsereget a honvédségtől elválasztani, vagy a kettőt demonstrative ellentétben állítani nem szabad, mert eszel üszköt dobna bele azon intézményekbe.

A francziák ellen.

Budapest, szept. 11.

Amerika több nagyobb városában meetingeket készülnék rendezni a francziák ellen.

Ezenkívül elhatározta több nagy város, hogy a francia munkásokat elbocsátja.

A francia lapokat elégetik.

Nem lesz delegáció.

Budapest, szept. 11.

Wolf reichsrathi képviselő választói előtt kijelentette, hogy a delegáció választást életük **arán is megakadályozzák**.

A revizió bizottság.

Paris, szept. 11.

A revizió bizottság 5 katonai bíróból áll s csak a formaságokra nézve fog dönteni.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Feladó szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Hirdetések.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszi alóli igazgatóság, hogy a Kolozsavari Takarékpénztár és Hitelbank Zálogosztályánál elzálogosított s folyó évi **Március hó végéig** lejárt és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen elfognak adni és pedig az I. osztályú tárgyak, u. m. ruhaneműk, háziesszék, áruk stb. árverése lesz

folyó évi Október hó 9.

A II. osztályú tárgyak, u. m. arany-, ezüstneműk, ékszerek stb. árverése lesz

folyó évi Október hó 16.

Az árverések az intézet helyiségében mindig délután 3 órakor kezdődnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani, a már eladott tárgyakból a bejött többlet őt illeti.

A vevő tartozik a vételár rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni. Kolozsavart, 1899 szept. 9.

Takarékpénztár és Hitelbank igazgatósága.

Louis D. Meunier & Co.

pezsgő-gyár Kolozsavart.

Ajánlja: Tiszta erdélyi hegyi borokból, francia módszer szerint készült

kitűnő pezsgő borait.

(demi-sec, és dry-dry.)

Igyunk hazai „Meunier” pezsgőt!

LOUIS D. MEUNIER & Co.

pezsgőgyár Kolozsavart.

788. 5—6.

Iroda: Rózsa-utca 1. szám alatt.

Elismerő nyilatkozatok.

Ő Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az Asbest-talppal készült cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta a cipőket és észlelte, hogy lábat nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalppal, ugyanannál a cipésznel akit küldök ide. Hiszek, hogy a vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, — amint megfelelőek voltak a szalon-cipők.

Zágráb, 1898 július 8.

KRAHL, huszárkapitány.

A nagyméltóságú magyar kir. honvédelmi miniszter által kiadott 65917/VII. számú nyilatkozatban a honvédség részére megrendelt és beszállított Asbesttalp, hivatalosan jónak és észszerűnek ismertetett el.

Magyarország volt miniszterelnöke a közigazgatási bíróság elnöke a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetűt cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járók; megszűnt minden befűzés, úgy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanaát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én.

Üstelő hiva

WEKERLE SÁNDOR.

Övjük lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől.

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott asbesttalppal látja el.

Árak: Homok-talp párja 40 kr., egyszerű szövésű Asbest-talp 60 kr., kettős vastagságú 1 ft 20 kr.

Az asbesttalppal készült cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járók, megszűnt minden befűzés, úgy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Egy pár asbesttalp a legerősebb járnál is eltart egy évig.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítók, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Cipészek és viselőiknek megfelelő árendéremény.

Egyedüli elárulító raktár nagyban és kicsinyben 826. 3—52

Lakatos József „Koronás áruház” Kolozsavart,

Belközép-utca 13. szám.

Dismű, játék, rövidáru, cipő, üveg és porcellán áruk nagy raktára.

MATUTSEK JOZSEF

férfi, női és gyermek cipész-üzlete

Kolozsavart, Főter 2. sz.

Megrendelések beküldött mérték, vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és dívat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

257.53 x.)

Kun Máttyás

késműáru raktár és javítási műhely Kolozsavart, Belmagyar-utca 2. szám.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy 1864 óta fennálló 795. 6—26

képes-üzletemet

a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg újonnan rendeztem be, egyidejűleg raktáromat dusan felszereltem, konyha, asztali és zsebkések, ollók, beretvák, kerti és méhészeti eszközökkel.

Továbbá nagy raktárt tartok kardok és vivőeszközökből és minden szakmába vágó elő nem sorolt cikkekből. Mindennemű javításokat elfogadok és kifogástalanul eszközölök.

Csak fiatal embereket

érdekel tudni, hogy a

Párisi Dr. Boiton-féle

Injectio Oriental

már néhány nap alatt elmulasztja még a legrégebb és legelhanyagoltabb kifolyást is.

Felesleges tehát Santalt vagy Copaivát használni, mely csak a gyomrot rontja, de a bajt

nem gyógyítja.

Kapható egyedül

Zoltán Béla

gyógyszertárában

Budapest, V., Nagyköröna-utca 23.

Ára üvegenként 1 ft. 1.20 kr. előleges beküldésével franko.

Kiadó lakás!

Külmonostor-utca 85. sz. a. újonnan épített egyemeletes házban az emeleten

gyönyörű szép tágas 4 szoba, előszoba, cselédszoba, fürdő- és

éléskamara.

Ugyancsak ott a földszinten: 4 szoba, elő- és cselédszoba, fürdő és éléskamara. Az összes szobák parkettesek, closett és vízvezetékekkel vannak ellátva. Szép nagy tágas udvar, nagy kert, világos nagy pinczék, 6—8 lóra istálló és kocsiszín

október elsejétől kiadó.

Értekezhetni a helyszínen és Nagy-utca 56. szám alatt. 806. 5—5.

Segéd-orvos kerestetik!

október 1-ére egy nagy gyári betegsegélyző pénztárhoz 800 ft évi fizetéssel és egy butorozott szobás természetbeni lakással.

Orvostudori oklevél, tót vagy németnyelv ismerete megkívánatik. Czim a kiadó-hivatalban. 835. 2—3.

Minden családnál szükséges egy varrógép,

azt pedig legjutányosabban csak

Bernáth E. Sándornál

(Vashid mellett)

Telefonszám 412.

lehet kis havi részletfizetésre úgy a vidékieknek, mint a helyben lakóknak venni!

Raktáron van: Singer, Medium, Titania, Heud és Neu Minerva, Howe, Cylinder, Lánoszem-öltő, Gritzner, kis- és nagy Körhajtós, Kézi, Harisnyakötő és a legújabb Kézi himző-gép, a melyen félóra alatt bárkit megtanítok dolgozni!

A régi gépet becséreltem!

A javításokat olcsón és gyorsan elkészítem. 515. 35—00.

Sürgőnyezim: Bernáth gépraktár Kolozsavart.

SOLYMOSY ÉS TÁRSA BETÉTI-TÁRSASÁG

gépgyár- és vasöntőde Kolozsavart.

Telephon 186.

Sürgőnyezim: Solymosy-gépgyár

Készít legújanyosabb áron és legpontosabb kivitelben a mai legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő: álló és fekvő gőzgépeket a legújabb és legkisebb káros térrel működő dugattyús vezérművel; gőz- és szíjhajtású szivattyukat, sajtókat,

teljes szeszgyári, malom és téglagyári berendezéseket, gőz-kazánokat, vízi-kerekeket- és turbinákat; valamint mindenemű gazdasági gépeket, u. m.: eséplőgépet, járgányokat, rostákat, Trieureket, szeeskavágókat stb.

Különös figyelméb ajánljuk: úgy a t. gazdáknak, mint kereskedőknek nagyban gyártott

ekéinket,

különböző gazdasági, kereskedelmi és épület öntvényeinket, u. m.: oszlopokat, csigalépesőket stb. stb.

Mindenemű gépek és géprészek javítását a legjutányosabb áron és teljes megelégedésre eszközöljük.

Összes általunk szállított munkánkért legmesszebb menő jótállást vállalunk el.

Tervezett és költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Szives pártfogásukat kéri

151. 40—*

SOLYMOSY és TÁRSA betéti-társaság.

HADKÖTELESEK,

kik egy évi önkéntesi szolgálatukat legesimább, legjutányosabb és a szabálynak teljesen megfelelő

egyenruha és felszerelésekben

óhajják teljesíteni, forduljanak

KRAUSZ ADOLF és FIA

udvari szállítók

hadfelszerelés és egyenruházati intézetehez

Kolozsavart, Unió-utca.

694. 8—**.

